

Kunnallisen nuorisotyön kehittämisen työryhmän kannanotto liittyen Terveet Tilat 2028: Nuorisotilaselvityksen tuloksiin

Kunnallisen nuorisotyön kehittämisen työryhmä on kokouksessaan käsitellyt Terveet Tilat 2028: Nuorisotilaselvityksen tuloksia. Työryhmä toteaa, että tilojen terveys edesauttaa turvallista tilaa, mutta ei ole turvallisen tilan ainoa ominaisuus. Työryhmästä on erityisen huolestuttavaa, että Nuorisotilaselvityksessä nousee esiin esimerkiksi puutteita nuorisotilojen paloturvallisuuteen sekä sisäilmaan ja ilmanvaihtoon liittyen. Lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen nuorten käytössä olevien tilojen kohdalla tulisi olla itsestään selvää, mutta selvityksen mukaan näin ei valitettavasti ole.

Erityisesti huomiota halutaan kiinnittää Terveet Tilat 2028: Nuorisotilaselvityksen tuloksiin liittyen seuraaviin asioihin:

1. **Kunnallisten nuorisotilojen tulee tukea nuorisolain keskeistä tavoitetta edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista. On myös huomioitava yhdenvertaisuuslain asettamat velvoitteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi.**ⁱ
 - Kunnan tulee huolehtia, että sen ylläpitämät nuorisotilat ovat kaikille tiloissa asioiville ja työskenteleville esteettömiä sekä saavutettavia. Jokaisen kunnan nuorisotilaikäisen nuoren on fyysisestä tai psyykkisestä rajoitteesta tai aisteihin liittyvistä haasteista huolimatta pystyttävä käymään nuorisotilalla. Tilojen on hyvä sijaita paikoissa, joihin nuorten on helppo saapua.
 - Kunnan tulee aktiivisesti edistää nykyisten ja tulevien nuorisotilojen yhdenvertaista ja tasa-arvoista käyttöä. Tämä voi tarkoittaa fyysisten esteiden poistamisen lisäksi asenteellisten tai turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden tunnistamista esimerkiksi henkilökunnan kouluttamista yhdenvertaisuuskysymyksiin ja turvallisen tilan periaatteisiin liittyen sekä tilan yhteisten toimintaperiaatteiden luomista. Tärkeää on myös mahdollistaa nuorisotyön kohtaan van ja nuoria arvostava työotteen pysyminen työn ytimessä jatkossakin.
2. **Kunnallisten nuorisotilojen tulee olla pelastuslain ja työturvallisuuslain määräysten mukaisesti turvallisia sekä tiloissa asioiville että työskenteleville.**ⁱⁱ
 - Kunnan tulee huolehtia, että sen omistamien nuorisotilojen pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat ovat ajan tasalla ja että tilojen käyttäjät ovat sekä tietoisia annetuista turvallisuusohjeista että noudattavat niitä. Tätä voi toteuttaa esimerkiksi järjestämällä poistumisharjoituksia sekä turvallisuuskävelyitä. Suunnitelmissa tulee huomioida myös mahdolliset ulkopuoliset uhkatekijät esimerkiksi huolehtimalla tarvittaessa riittävä vartiointipalveluiden saatavuus myöhään illalla sekä viikonloppuisin.
 - Kunnan tulee kiinteistön omistajana tuntea omat rakennuksensa, erityisesti niiden riskitekijät ja puutteet (esim. ilmanvaihto, sisälämpötila tai sisäilman laatu). Kiinteistön omistajan tulee laatia pitkántähtäimen kunnossapito- ja rahoitussuunnitelma, joissa nuorisotilojen tulee olla tasavertaisena tilana/rakennuksena omistajan muiden tilojen kanssa riippumatta mahdollisesta lasten ja nuorten määrän vähenemisestä.
 - Kunnan tulee aktiivisesti seurata myös käyttämiensä vuokrattujen tilojen tilannetta riskitekijöiden ja puutteiden osalta, sekä tehdä yhteistyötä kiinteistön omistajien kanssa, jotta myös ne ovat käyttäjilleen turvallisia ja terveellisiä.

3. Kuntien on järkevää nuorten määrän muuttuessa tulevaisuudessa radikaalistikin miettiä vaihtoehtoisia muotoja nuorisotoiminnan tilaratkaisuiksi.

- Kunnan palveluverkkosuunnittelussa tulisi huomioida ja varmistaa, että kunnassa on riittävästi sopivia tiloja nuorten vapaa-aikaan esim. nuorisotilat ja muut harrastustilat. Palveluverkkosuunnittelussa voi huomioida myös muiden toimijoiden tiloja (esimerkiksi seurakunnat ja kolmannen sektorin toimijat) ja niiden yhteiskäyttöä. Myös yhteiskäyttötilojen suunnittelussa on huolehdittava tilojen saavutettavuus kaikille käyttäjilleen. Tilojen tulee soveltua kaikkien sen käyttäjäryhmien toimintaan.
- Kunnan on hyvä myös pohtia miten liikkuva nuorisotyö ja digitaalinen nuorisotyö palvelevat alueen nuorten tarpeita tulevaisuudessa. Näitä on hyvä suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä niin alueen muitten kuntien, seurakuntien ja kolmannen sektorin kanssa kuin valtakunnallisella tasolla.
- Kunnan tulee mahdollistaa, että nuorisolainⁱⁱⁱ keskiössä oleva lasten ja nuorten osallisuus ja vaikuttaminen toteutuu niin, että nuoret ovat osallisena heidän käytössään olevien tilojen suunnittelussa, viihtyvyyden parantamisessa ja toimintaperiaatteiden laadinnassa.

Työryhmä ymmärtää, että lakien asettamien velvollisuuksien noudattamista voi haastaa esimerkiksi kunnan taloudellinen tilanne. Tästäkään huolimatta nuoria ei saa laittaa eriarvoiseen asemaan muitten ikä/kohde-ryhmien kanssa - mitä tahansa tilaa ei voi osoittaa nuorten käyttöön.

[LINKKI OKM:N TIEDOTTEeseen](#)

Kunnallisen nuorisotyön kehittämisen työryhmä on asetettu opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta ajalle 15.9.2024-31.12.2026. Työryhmän toiminnasta löytyy lisätietoa opetus- ja kulttuuriministeriön hankeikkunnasta: <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM029:00/2025>.

Lisätietoja työryhmän toiminnasta: erityisasiantuntija Anu Mäkinen, etunimi.sukunimi@gov.fi, p. 0295 330 050

ⁱ Nuorisolaki: 1 luku - Yleiset säännökset

2 § Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä

5)parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Yhdenvertaisuuslaki: 2 luku - Yhdenvertaisuuden edistäminen

5 § Viranomaisen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Viranomaisen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Viranomaisella on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Velvollisuus suunnitelman laatimiseen ei koske evankelis-luterilaista kirkkoa, ortodoksista kirkkoa eikä julkista hallintotehtävää hoitavaa sellaista yksityistä, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähemmän kuin 30 henkilöä.

ii Pelastuslaki: 3 luku - Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

9 § Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

- 1) tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
- 2) rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
- 3) pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
- 4) pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon.

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa tai että tulipalon sammuttaminen vaikeutuu.

10 § Rakennusten uloskäytävät

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että uloskäytävät ja kulkureitit niille pidetään kulkukelpoisina ja esteettöminä ja muutenkin sellaisessa kunnossa, että niitä voidaan käyttää turvallisesti ja tehokkaasti.

Uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä ei saa säilyttää tavaraa.

Uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee tarvittaessa merkitä ja valaista asianmukaisesti. Merkitsemisestä ja valaisemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäasiainministeriön asetuksella.

11 § Kiinteistöjen pelastustiet

Kiinteistön omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja muut kulkuyhteydet (pelastustiet) pidetään ajokelpoisina ja esteettöminä ja että ne on merkitty asianmukaisesti.

Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä.

Sisäasiainministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pelastustien merkitsemisestä

14 § Omatoiminen varautuminen

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

-
- 1) ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
 - 2) varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
 - 3) varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
 - 4) ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

15 § Pelastussuunnitelma

Rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat, on laadittava pelastussuunnitelma 14 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Rakennuksen haltijan tulee laatia rakennuksen pelastussuunnitelma kuitenkin aina yhteistyössä 18 §:ssä tarkoitetun hoitolaitoksen ja palvelu- ja tukiasumisen toiminnanharjoittajan kanssa.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- 1) vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
- 2) rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
- 3) asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
- 4) mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Työturvallisuuslaki: 2 luku - Työnantajan yleiset velvollisuudet

8 § Työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite

Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Työnantajan on erityisesti otettava huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat edellyttää yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä työntekijän turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi.

Huolehtimisvelvollisuuden laajuutta rajaavina tekijöinä otetaan huomioon epätavalliset ja ennalta arvaamattomat olosuhteet, joihin työnantaja ei voi vaikuttaa, ja poikkeukselliset tapahtumat, joiden seurauksia ei olisi voitu välttää huolimatta kaikista aiheellisista varotoimista.

Työnantajan on suunniteltava, valittava, mitoitettava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tällöin on mahdollisuuksien mukaan noudatettava seuraavia periaatteita:

- 1) vaara- ja haittatekijöiden syntyminen estetään;
- 2) vaara- ja haittatekijät poistetaan tai, jos tämä ei ole mahdollista, ne korvataan vähemmän vaarallisilla tai vähemmän haitallisilla;
- 3) yleisesti vaikuttavat työsuojelutoimenpiteet toteutetaan ennen yksilöllisiä; ja
- 4) tekniikan ja muiden käytettävissä olevien keinojen kehittyminen otetaan huomioon.

Työnantajan on jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta sekä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä. Työnantajan on myös tarkkailtava toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveellisyys-työnteeseen.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevat toimenpiteet otetaan huomioon tarpeellisella tavalla työnantajan organisaation kaikkien osien toiminnassa.

10 § Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi

Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Tällöin on otettava huomioon:

- 1) tapaturman ja muu terveyden menettämisen vaara kiinnittäen huomiota erityisesti kyseisessä työssä tai työpaikassa esiintyviin 5 luvussa tarkoitettuihin vaaroihin ja haittoihin;
- 2) esiintyneet tapaturmat, ammattitaudit ja työperäiset sairaudet sekä vaaratilanteet;
- 3) työntekijän ikä, ikääntyminen, sukupuoli, ammattitaito ja muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä;
- 4) työn fyysiset kuormitustekijät sekä työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät;
- 5) työajan ulkopuolella tapahtuva työhön liittyvä matkustaminen;
- 6) mahdollinen lisääntymisterveydelle aiheutuva vaara;
- 7) muut vastaavat seikat.

Jos työnantajalla ei ole 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavaa riittävää asiantuntemusta, hänen on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita. Työnantajan on varmistuttava, että asiantuntijalla on riittävä pätevyys ja muut edellytykset tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen. Työterveyshuollon asiantuntijoiden ja ammattihenkilöiden käytöstä sekä työpaikkaselvityksestä säädetään työterveyshuoltolaissa.

Työnantajalla tulee olla hallussaan 1 momentissa tarkoitettu selvitys ja arviointi. Selvitys ja arviointi on tarkistettava olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ja se on muutenkin pidettävä ajan tasalla.

13 § Työn suunnittelu

Työn suunnittelussa ja mitoituksessa on otettava huomioon työntekijöiden fyysiset ja henkiset edellytykset, jotta työn kuormitustekijöistä työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle aiheutuvaa haittaa tai vaaraa voidaan välttää tai vähentää.

14 § Työntekijälle annettava opetus ja ohjaus

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus sekä muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä huomioon ottaen:

- 1) työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista;
- 2) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi;
- 3) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta säätö-, puhdistus-, huolto- ja korjaustöiden sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta; ja
- 4) työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta täydennetään tarvittaessa.

16 § Työnantajan sijainen

Työnantaja voi asettaa toisen henkilön edustajanaan (työnantajan sijainen) hoitamaan tässä laissa työnantajan velvollisuuksiksi säädettyjä tehtäviä. Työnantajan sijaisen tehtävät on määriteltävä riittävän tarkasti huomioon ottaen työnantajan toimiala, työn tai toiminnan luonne ja työpaikan koko. Työnantajan on huolehdittava siitä, että sijaisella on riittävä pätevyys, hänet on riittävästi perehdytetty tehtäviinsä ja että hänellä muutenkin on asianmukaiset edellytykset tässä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen.

iii Nuorisolaki: 6 luku - Erinäiset säännökset

24 § Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain 26 §:ssä sekä hyvinvointialueesta annetun lain 32 §:ssä.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.